

תיאור הקורסים לשנה"ל תשס"ד

לפי סדר המספרים

חטיבת שיעורי בחירה

08091041 אלוהים – בעד ונגד: בין לייבניץ לניטשה שיעור הדיון במושג האלוהות המונותאיסטי מפרספקטיבה פילוסופית ("אלוהים של הפילוסוף") הגיע לשיאו עם לייבניץ – בפתיחת המאה ה-18, ולשיא נוסף – של ביטול וכפירה, אצל ניטשה – לקראת סיומה של המאה ה-19. בהמשך לשעורי "חשיבה פילוסופית", שכבר הוצגו במסגרת זו, ייערך במהלך הקורס דיון בטיעונים מרכזיים סביב "הוכחות" לקיום אלוהים ושלילתן (לרבות אצל דקארט, יום וקאנט), וכן, במושגים הנכללים ב"מרחב הסמנטי" של מושג האלוהות, כגון "כל-ידיעה", "כל-יכולת", "אינסופיות" "נס", "תפילה", "חסד" ו"אהבת אלוהים".
08091042 האקזיסטנציאליזם ויריביו – פילוסופיה במאה העשרים שיעור האקזיסטנציאליזם הצרפתי השתלט על הזירה האינטלקטואלית באירופה של שנות הארבעים, כשנציגיו הבולטים (סארטר, קאמי, דה-בובאר, וסופרים כדוגמת מאלרו, אכזפרי, ז'נה ובוריס ויאן) מציעים, למעשה, הגדרות חדשות למושגי-יסוד של הוויה אנושית ("סובייקט" "חרות", "אהבה", "האחר", "אלוהות") ובצדן – אתיקה, המנסה להתגבר על סוגי הניהיליזם המוסרי והפוליטי (שעליהם כבר התריעו דוסטויבסקי וניטשה) בלי לחזור למונותאיזם, או כל סוג אחר של אמונה דתית. הקורס הנו מבוא לחשיבה אקזיסטנציאליסטית ברמת מושגי יסוד וטיעונים מרכזיים, ובמקביל – אם יספיק הזמן, יוצגו גם טיעוני-נגד, בעיקר מצד פילוסופים של הזרם האנליטי.
08091043 מוזיקה, מין ומגדר שיעור קורס זה בא לחקור את הקשר בין מוזיקה למגדר בתרבות המערב ולבחון את התפקיד שלקחו נשים מוזיקאיות בחברה מאז תקופת הבארוק ועד ימינו. האם היצירה המוזיקאלית מושפעת ממינו ומגדרו של היוצר/ת? האם יש הבדל גנרי בין ביצוע של צ'לן לביצוע של צ'לנית? האם מוזיקה יכולה לייצג ולסמל מין ומגדר גם ללא קשר למינו ומגדרו של יוצרה? כיצד קרה שאמנות הפסנתר שהיתה דווקא נחלתן של הנשים, אותו "תחביב" אליו נקרא לעסוק כחלק מסמל "החינוך הנשי" והאריסטוקרטיה המערבית- לא הולידה מספיק מלחינות ויוצרות מפורסמות לאורך ההיסטוריה? על שאלות אלו ואחרות ננסה לענות בקורס, תוך האזנה למוזיקה, השתתפות בקונצרטים חיים ראיונות עם מלחינים ומלחינות, ואנלוגיות לתחומי אמנות נוספים. אין צורך בידע מוזיקאלי מוקדם!
08091044 לורקה – לוחם חברתי ואמן רב-תחומי שיעור הקורס יעסוק במגוון ענפי היצירה בהם לורקה התנסה: שירה, דרמה, ציור ומוזיקה. בהיותו אמן מעורב מבחינה פוליטית וחברתית, יצירתו תיבחן על רקע ההתרחשויות הפוליטיות הסוערות שאפיינו את ספרד בשנות ה-20 וה-30 של המאה ה-20, ערב פרוץ מלחמת האזרחים. במקביל תיבחן יצירתו של לורקה גם על בסיס התפיסות האמנותיות המודרניות ומידת השפעתו על ניסוחן.
08091045 מבוא לתולדות הצילום בארץ ישראל שיעור מטרת הקורס היא לשלב את החומר ההיסטורי והוויזואלי על ארץ-ישראל/פלסטינה עם הבנה מקיפה יותר של מדיום הצילום והתפתחותו הבינלאומית. ההיסטוריה של הצילום בארץ-ישראל בכללותה עוקבת אחר דפוס בינלאומי ויחד עם זאת היא בעלת התפתחות ייחודית משלה. הקורס ינסה להציג את השונה והדומה מבחינה עיצובית וטכנולוגית במשך תקופת הזמן הנסקרת.

הקורס מקטלג ומארגן את היסטוריית הצילום במונחים צילומיים ואת השינויים וההתפתחויות שקרו בארץ בעזרת הוכחות וויזואליות.

[08091047](#)

[פילוסופיה של המדע](#)

שיעור

בקורס נתחקה אחר תמורות מחשבתיות שחלו בפילוסופיה של המדע-תחום דיון שמוצאו טבע המדע והמתודה המדעית - סביב שאלת היחס בין מדע ואמת.

במהלך הקורס נעקוב אחר נקודות ציון מרכזיות בהיסטוריה של הרעיונות הקשורים בשאלה זו: החל מטבע ההסבר המדעי במשנתו של אריסטו במאה ה-4 לפנה"ס, עבור דרך היצירה הפילוסופית של המאה ה-17 (דקרט, לוק, ברקלי), והעלאה של שאלת ההכרה למרכז הדיון הפילוסופי; מכאן נמתח קו רעיוני לפוזיטיביזם הלוגי של ראשית המאה ה-20. בהקשר זה נדון במפנה הלשוני של המאה ה-20: מדגש הכרתי לדגש לוגי-לשוני בפילוסופיה של המדע בפרט, ובאזורים אחרים של התרבות בכלל. נסיים בעמדות הפילוסופיות השונות של פופר וקון תוך הדגשת הרלוונטיות שלהן לשאלות העומדות במרכז הדיון התרבותי הקשורות בוויכוח בין ריאליזם לרלטיביזם של ידע.

בנוסף, בקורס יוקנו מתודות של חקירה שיש להן רלוונטיות לעשייה מחקרית בכלל (הכרת דפוסי טיעונים לוגיים, הבחנה בין אמת של טענה לתקפות של טיעון, ההבחנה בין גישה סינכרונית לגישה דיאכרונית להבנת תחום מחקר נתון).

[08091048](#)

[אמנות האסלאם בהודו \(התקופה המוגולית\)](#)

שיעור

באבר, צאצא של תימור מייסד השושלת התימורית באיראן ומרכז אסיה וכן של ג'ינגס חאן המונגולי, חודר להודו בשנות העשרים של המאה ה-16 ומקים בה את האימפריה המוגולית. האימפריה, שנודעה בעושרה, עוצמתה וגודלה מצמיחה אמנות ייחודית. אמנות זו משלבת בתוכה אלמנטים מתרבויות, דתות ומסורות שונות זו מזו ולעיתים אף סותרות. אמנות האסלאם הפרסית-אורבנית, מסורות שבטיות-נוודיות של השבטים המונגולים והתורכמנים, אמנות הודית מקומית והשפעות אירופאיות יוצרות סינתזה שתאפיין את תת-היבשת ההודית במשך מאתיים שנה ואף יותר.

הקורס יעסוק בארמונותיהם של המוגולים (המבצר האדום בדלהי ובאגרה), בגניהם (גני שאלימר), ובקבריהם המונומנטליים (כדוגמת התאג' מהאל). כמו-כן יעסוק הקורס במיניאטורות שצוירו בסדנאותיהם של הקיסרים המוגולים.